

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE 281/2022 vp – kaivosmineraalivero

Valtiovarainministeriön vastine lausuntoihin

ELLA LUIKKU JA JENNI OKSANEN
26.1.2023

Ehdotettu veromalli, sen soveltuvuus ja siihen liittyvät vaikutukset – lausunnoissa esitettyä

Esitetylle veromallille useilta kannatusta

- *Täyttää verolle asetetut tavoitteet*
- *Yksinkertainen toteuttaa*
- *Kohdistuu louhittuihin kaivosmineraaleihin riippumatta siitä, tuottaako kaivosyhtiö voittoa*
- *Tasapuolinen ja tuotoltaan varma kuntien näkökulmasta*

Toisaalta eräissä lausunnoissa puollettiin nettotulon veromallia

- *Korostettiin rojaltien vaikutuksia:*
 - *esitetty vero lyhentää kaivosten elinkaarta*
 - *vaarantaa tai tarpeettomasti vaikeuttaa taloudellisesti tuloksellisten kaivoshankkeiden toteutumista Suomessa*
 - *vähentää kaivos- ja louhintatoimintaa*
 - *EU:n ja Suomen huoltovarmuus*
 - *vihreää siirtymä hidastuu*
- *Esitys eroaa VN TEAS –hankkeen suosituksista*

Ehdotettu veromalli, sen soveltuvuus ja siihen liittyvät vaikutukset – VM:n huomiot

- Rojaltipohjaisen veromallin suurempi vaikuttavuus kaivostoiminnan investointipäätöksiin ja kannattavuuteen kuvataan myös hallituksen esityksessä. Vääristävät vaikutukset arvioitu pieniksi.
 - Arvio tehty VN TEAS-tutkimukseen perustuen. Taustalla matalan verotuottotavoite ja siihen perustuvat verotasot.
- VN TEAS-tutkimuksen jälkeen verovaihtoehtojen toteuttamista selvitettiin VM:n työryhmässä. Työryhmä piti molempia veromalleja toteuttamiskelpoisina ja tunnisti niihin liittyvän sekä etuja että ongelmakohtia.
 - Hallitus päätti syksyllä 2022, että valmistelua jatketaan kaivosveron toteuttamista arvioivan työryhmän loppuraportissa esitetyn kaavamaisen ja yksinkertaisen rojaltimein pohjalta.
 - Myös OTT Viherkenttä toteaa lausunnossaan, ettei VN TEAS-tutkimus tutkimus osoita sillä tavoin kiistattomasti parhaita ratkaisuja, ettei päätöksenteossa voitaisi asianmukaisesti päätyä muihin valintoihin.

Veron tuottotavoite ja verotasot

Lausunnoissa esitettyä:

- *Vuosittaista 25 miljoonan euron tuottotavoitetta ja sen mukaisia verotasoja pidettiin liian matalina.*
- *Tuottotavoitetta tulisi arvioida suhteessa kohtuullisen korvauksen tavoitteeseen ja verotasoja suhteessa vastaavassa tilanteessa olevien kaivosmaiden kaivosverotaseihin.*

VM:n huomiot:

- Vuosittainen verotuottotavoite asetettiin hallituksen talousarvioneuvotteluissa, ja verotasot on johdettu tästä ennalta asetetusta verotuottotavoitteesta.
- Vertailu muiden valtioiden verotaseihin ei välttämättä yksioikoista.
- Tavoitteen täyttävä verotaso on lopulta arvionvarainen, mutta yhteyttä tärkeä pohtia.
- Alkuvaiheessa saattaa kuitenkin etenkin ehdotetulla veromallilla olla perusteltua lähteä liikkeelle matalammasta verokannasta ja seurata veron vaikutuksia.

Veropohja ja veron soveltamisala

Lausunnoissa esitettyä:

- *Veropohjasta tulisi rajata pois teollisuusmineraalit tai ainakin kalkkikivi.*
- *Soveltamisala tulisi laajentaa kullanhuuhdontaan.*

VM:n huomiot:

- Kaivosmineraaleilla on erilaisia käyttötarkoituksia ja kaikkien niiden tarpeellisuutta voidaan perustella. Siksi kaikkien uusiutumattomien kaivosmineraalien tulisi sisältyä veron soveltamisalaan. Ei ole perusteltua jättää osaa tai yksittäisiä kaivostoiminnassa louhittuja kaivosmineraaleja veron soveltamisalan ulkopuolelle.
- Teollisuusmineraalien osuus on 3 miljoonaa euroa, kun taas metallimalmien osuus on 22 miljoonaa euroa. Vero, 0,20 euroa tonnilta, on suhteellisen pieni.
- Kullanhuuhdonnalla on kaivoslaissa muista kaivosmineraaleista eroava sääntelykokonaisuus ja asema. Tähän pohjautuen rajaaminen nähty perustelluksi.

Eräitä muita huomioita lausunnoista

- Verotuoton jakaminen kaivosten sijaintikunnille ja ehdotetut jako-osuudet perustuvat hallituksen vuosien 2022 ja 2023 talousarvioneuvotteluissa tekemiin linjauksiin. Valtionosuusjärjestelmä tarkoituksenmukainen, jos kuntien välisiä verotuloja halutaan tasata.
- Laissa ei säädetä eikä hallituksen esityksessä oteta kantaa, sovellettaisiinko kaivosmineraaliveroa Ahvenanmaalla ja mikä toimivallan jako olisi kunkin asian osalta.
 - Esityksessä on arvioitu, että Ahvenanmaata koskevia kysymyksiä olisi tarkoituksenmukaisempaa tarkastella tarvittaessa jatkossa. Ahvenanmaalla ei ole tällä hetkellä kaivostoimintaa.
- Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, ettei kaivosmineraaliveroon liitetä erillistä ympäristönsuojelullista tavoitetta ja että veroina kannettavat tulot ovat yleiskatteellisia.
- Useiden lausuntojen tavoin valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että uuden veron toimivuutta käytännössä sekä veron vaikutuksia erityisesti julkiseen talouteen ja yrityksiin seurataan voimaantulon jälkeen.
 - Mahdollisuuksia kehittää veromallia tulee tarkastella, kun kokemuksia kaivosmineraaliveron toimivuudesta on kertynyt riittävästi.

Kaivosmineraaliverolaki ja muutosehdotukset

- Lakiehdotuksen on arvioitu täyttävän verolakien edellytykset täsmällisyydestä, tarkkarajaisuudesta ja yksiselitteisyydestä.
- Rikastushiekan uudelleenkäytön verotuskohtelu (SYKE, TEM)
 - Lakiehdotuksen mukaan vero ei kohdistuisi rikastushiekan uudelleenhyödyntämiseen
- VM:n käsityksen mukaan kaivosmineraalivero on valmisteverotyyppinen vero, jota käsiteltäisiin tuloverotuksessa vastaavasti kuin muita valmisteveroja. Menon vähennyskelpoisuus EVL:n mukaan, ei ehdoteta erityissäännöksiä. (Kaivosteollisuus, Malmgrén)
- Lakiehdotuksen tiedonsaantioikeuksia koskevaa 8 §:n 2 mom. ehdotetaan tarkennettavaksi OM:n lausunnon pohjalta.
- Lakiehdotuksen 3 §:n ja 5 §:n sanamuotoja ehdotetaan tarkennettavaksi GTK:n lausunnon perusteella.
- Lakiehdotuksen liitteeseen ehdotetaan lisättäväksi lyijy ja uraani. (GTK, Finnwatch)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

ELLA LUIKKU, VEROASIAANTUNTIJA
ELLA.LUIKKU@GOV.FI

JENNI OKSANEN, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
JENNI.OKSANEN@GOV.FI

VM.FI | @VMUUTISET